

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Waldemar Płóciennik

Protokolant Patrycja Kotlarska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Warszawa - Praga w Warszawie
delegowanego do Prokuratury Krajowej Jerzego Kopcia
w sprawie **M. K.**

skazanego z art. 209 § 1a k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 3 kwietnia 2025 r.,

kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich

od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie

z dnia 11 marca 2024 r., sygn. akt IV K 1003/23,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu Lublin - Zachód w Lublinie do ponownego
rozpoznania.**

[J.J.]

Kazimierz Klugiewicz

Michał Laskowski

Waldemar Płóciennik

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie, wyrokiem z dnia 11 marca 2024 r., sygn. IV K 1003/23, uznał M. K. za winnego tego, że w okresie od dnia 5 czerwca 2019 r. do dnia 8 grudnia 2019 r., w okresie od dnia 30 kwietnia 2020 r. do dnia 16 października 2021 r. oraz w okresie od dnia 15 kwietnia 2022 r. do dnia 18 maja 2023 r. w L. uchylał się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego wobec małoletniej córki W. K. określonego co do wysokości wyrokiem Sądu Rejonowego w P. sygn. akt [...] na kwotę 400 złotych miesięcznie, przy czym wysokość powstałych wskutek zaległości stanowi co najmniej równowartość trzech świadczeń okresowych, czym naraził pokrzywdzoną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, to jest za winnego przestępstwa z art. 209 § 1a k.k. i za przestępstwo to wymierzył mu karę roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności.

Wyrok ten nie został zaskarżony i uprawomocnił się z dniem 19 marca 2024 r. Pisemne uzasadnienie wyroku nie zostało sporządzone.

Kasację od tego wyroku wniósł na korzyść M. K. Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżył wyrok w całości i zarzucił rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa procesowego, tj. art. 410 k.p.k., polegające na pominięciu przez Sąd wynikających z ujawnionego materiału dowodowego i mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia okoliczności, związanych z odbywaniem przez oskarżonego w okresie od dnia 21 grudnia 2020 r. do dnia 17 października 2021 r. kary pozbawienia wolności i obiektywnym brakiem możliwości realizacji obowiązku alimentacyjnego wobec małoletniej córki W. K., w wyniku czego doszło do wadliwego określenia w wyroku granic czasowych przypisanego M. K. czynu zabronionego.

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu Lublin-Zachód w Lublinie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich jest zasadna w stopniu oczywistym. Z ujawnionego w toku przewodu sądowego materiału dowodowego wynika, że M. K. w okresie od dnia 21 grudnia 2020 r. do dnia 17 października 2021 r. odbywał karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w

Lublinie z dnia 20 października 2020 r., sygn. akt III K 382/20. W tym czasie M. K. pracował w zakładzie karnym, a komornik zajmował część jego wynagrodzenia. Zajęta część wynagrodzenia przeznaczona została w całości na poczet zadłużenia na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W toku egzekucji ustalono, że M. K. nie ma majątku ruchomego lub nieruchomości, z których możliwe byłoby przeprowadzenie skutecznej egzekucji. W aktach sprawy Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie, na podstawie których wydano zaskarżony kasacją wyrok znajdują się stosowne dokumenty, będące podstawą powyższych ustaleń (k. 32, 34, 62 i 99).

Trudno przyjąć, że M. K., przebywając w zakładzie karnym, pracując tam i spłacając część zaległości alimentacyjnych, miał obiektywną możliwość realizowania bieżącego obowiązku alimentacyjnego, to jest łożenia na utrzymanie córki W. K.. Okres odbywania kary pozbawienia wolności pokrywa się natomiast częściowo z okresem przypisanego mu zaskarżonym kasacją wyrokiem przestępstwa.

Z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego i sądów powszechnych wynika, że jeżeli zobowiązany do spełniania świadczeń alimentacyjnych odbywa karę pozbawienia wolności, a jednocześnie nie ma innych dochodów ani majątku lub osiąganego przez niego w zakładzie karnym dochody są zajmowane na poczet należności, to nie można uznać by spełniona została przesłanka odpowiedzialności karnej z art. 209 k.k. w postaci uchylania się od wykonania obowiązku alimentacyjnego. Uchylanie się oznacza bowiem, że zobowiązany ma obiektywne możliwości realizowania tego obowiązku, ale umyślnie tego unika, nie dopełnia obowiązku ze złej woli.

Uznać zatem należy, że doszło do naruszenia prawa wskazanego w zarzucie kasacji. Sąd nie wziął pod uwagę całości ujawnionych w sprawie okoliczności i błędnie ustalił czas popełnienia przestępstwa.

W toku ponownego rozpoznania sprawy należy dokonać wnikliwej analizy co do umyślnego uchylania się od obowiązku alimentacyjnego oskarżonego w odniesieniu do poszczególnych okresów wskazanych w zarzucie, z uwzględnieniem faktu odbywania przez M. K. w tym czasie kary pozbawienia wolności. Konieczne będzie jednocześnie rozważenie argumentacji wskazanej powyżej.

[J.J.]

[a.ł.]

Kazimierz Klugiewicz

Michał Laskowski

Waldemar Płóciennik